



Avdelningen för utveckling av samhällsskydd
Enheten för säker hantering av farliga ämnen
Marianne Rönnbäck Runhage
010-240 5084
marianne.ronnbackrunhage@msb.se

Marknadskontrollplan 2019

enligt krav i artikel 18 punkt 5 förordning 765/2008/EG om
ackreditering och marknadskontroll

Utformad i enlighet med riktlinjer för utformning av
marknadskontrollplaner antagna av Marknadskontrollrådet
2017-12-01.

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	2
1 Bakgrund och syfte	3
2 Allmänna mål för marknads kontroll	3
3 Specifika mål för MSB:s marknads kontroll	4
3.1 Inriktning 2019	4
3.2 Mål 2019	4
4 Rättslig grund	6
4.1 Specifika rättsakter och MSB:s bemyndigande	6
4.1.1 Produkter som reglerats i föreskrifter under LBE och LFG samt EU- förordning om gasapparater - MSB:s produktmandat	7
Produkter för hantering av brandfarlig gas	7
Produkter för hantering av brandfarlig vätska	9
Explosiva varor	9
Pyrotekniska artiklar	10
4.1.2 Tolkningar och avgränsningar av produktmandatet	11
5 Planerad marknads kontroll 2019 horisontellt och per sektor inklusive resurser, totalt ca 1,5 årsarbetskrafter	12
5.1 Kontroll – principer för urval av produkter samt kontrollmetoder	12
5.2 Andra metoder än kontroll - informationsinsatser och samverkan	12
5.2.1 Horisontella informationsinsatser 0,15 åak	12
5.2.2 Samverkan och samordning 0,30 åak	13
5.3 Aktiviteter, resurser och kontrollbehov fördelat på sektor	13
5.3.1 Sektor 06 aerosolbehållare 0,05 åak+ jurister	13
5.3.2 Sektor 08 transportabla tryckbärande anordningar 0,20 årsarbetskrafter	14
5.3.3 Sektor 14 Pyrotekniska artiklar 0,50 åak	14
5.3.4 Sektor 15 Explosiva varor för civilt bruk 0,05 åak	16
5.3.5 Sektor 16 Gasapparater 0,20 åak	16
5.3.6 Sektor Övriga produkter reglerade i föreskrifter 0,05 åak	17

1 Bakgrund och syfte

MSB:s marknadskontrollplan är en del i ett ramverk för marknadskontroll. Planen är dels en del i medlemsstaten Sveriges totala planering av marknadskontroll kommande år, vilken enligt EU-rätten ska utformas, göras allmän, genomföras och följas upp, dels är planen en del av gemenskapens EU totala marknadskontroll av vissa produktgrupper.

Marknadskontrollen syftar till att skydda arbetstagare, konsumenter och andra användares säkerhet och hälsa samt miljön. Marknadskontrollen syftar även till att säkerställa likvärdiga konkurrensförhållanden mellan ekonomiska aktörer och därmed bidra till att förhindra illojal konkurrens.

Marknadskontrollplanen överensstämmer med MSB:s verksamhetsplan (i delen marknadskontroll, dvs. allt som görs för att produkter inom MSB:s marknadskontrollmandat ska uppfylla regelverket) och omfattar information om produkter, marknadskontroll och regelverk, aktiv kontroll av produkter och samarbete kring dessa.

MSB:s marknadskontrollplan omfattar sektoreerna

- 06 Aerosolbehållare,
- 08 Transportabla tryckbärande anordningar,
- 14 Pyrotekniska artiklar,
- 15 Explosiva varor för civilt bruk,
- 16 Gasapparater, samt
- Övriga produkter som omfattas av myndighetens föreskrifter under LBE, fördelade på
 - a) Oharmoniserade produkter – med nationella tekniska regler respektive
 - b) produkter med nationella tekniska regler men också reglerade genom en harmoniserad standard under det allmänna produktsäkerhetsdirektivet.

2 Allmänna mål för marknadskontroll

Inga preciserade allmänna mål finns för marknadskontrollen, varken på EU-nivå eller på nationell nivå. MSB har inte fått några specificerade uppdrag eller särskilda budgeterade medel för marknadskontroll i regleringsbrev.

3 Specifika mål för MSB:s marknadskontroll

Den 7 mars 2018 formulerades internt på MSB att funktionen marknadskontroll har uppdraget att säkerställa att det på marknaden endast finns produkter som uppfyller kraven och är säkra. Detta är en del av vad artikel 16 punkt 2 i EU-förordning 765/2008 om ackreditering och marknadskontroll uttrycker. EU-förordningen anger dessutom att marknadskontrollen ska säkerställa att icke överensstämmande eller farliga produkter korrigeras eller tas från marknaden och att allmänheten, kommissionen och de övriga medlemsstaterna informeras.

3.1 Inriktning 2019

Inriktningen för verksamheten ska vara att

- prioritera reaktiv marknadskontroll och gränskontroll i samtliga sektorer
- bedriva proaktiv marknadskontroll i ett fåtal sektorer
- samarbeta med andra marknadskontrollmyndigheter i medlemsstaterna såväl i enskilda ärenden som vid annan samverkan
- delta i Marknadskontrollrådets arbete och samordning med andra marknadskontrollerande myndigheter samt Tullverket och Kommerskollegium
- ge ekonomiska aktörer information om regelverket
- följa arbetet med EU:s nya varupaket
- om så önskas vid val vid AdCo-möte i februari – axla ordförandeskapet för AdCo PA (och eventuellt AdCo Explosiva varor för civilt bruk) under två år

3.2 Mål 2019

MSB har formulerat följande mål för funktionens verksamhet under 2019:

1. för alla reaktiva ärenden som inkommit före kvartal 4 ska handläggning ha skett,
2. samtliga inkomna RAPEX-anmälda produkter ska vara publicerade inom 3 veckor,
3. All proaktiv kontroll enligt MSB:s konfidentiella bilaga ska ha genomförts och om det är effektivt ska också samarbete därefter ske med Tullverket för att mota funna, felaktiga produkter vid yttre gräns.

MSB ska dessutom

- 3) ha deltagit vid samtliga AdCo-möten som hålls och – om det är aktuellt – påbörjat arbetet med ordförandeskapet i AdCo PA,
- 4) ha deltagit vid samtliga av Marknadskontrollrådets möten,
- 5) vara värd för ett nationellt samarbetsmöte i AG Tullforum,
- 6) bedöma rimligheten i varje inkommen RAPEX-anmälan som omfattar produkter inom MSB:s marknadskontrollmandat även om produkten inte påträffas i Sverige.
- 7) För sektorn fyrverkerier:
 - a) följa arbetet med framtagning av nya standarder gällande fyrverkerier,
 - b) tillskriva kommissionen om ändrad uppföljning av RAPEX-anmälda fyrverkerier.
- 8) För sektorn aerosolbehållare:
 - a) uppdatera aerosolföreskrifterna MSBFS 2018:1
 - b) informera Regeringskansliet om att kontrollmandatet för aerosolbehållare utan brandfarligt innehåll inte är fördelat.
- 9) För sektorn gasapparater:
 - a) fortsätta arbetet med samordnande funktion gasapparater enligt framtagen PM.
- 10) För sektorn övriga produkter:
 - a) ha följt upp hur det gått med invändningen mot standarden EN ISO 9994 om gasdrivna cigarettändare.
- 11) Fortsätta att utveckla underhemsidorna om produktsäkerhet och marknadskontroll med syfte att
 - a) exemplifiera korrekt märkta produkter,
 - b) informera om
 - i) funna RAPEX-anmälda farliga produkter samt
 - ii) MSB:s ställningstaganden (löpande) och länka till nyhet på SWEDAC:s webbportal marknadskontroll.se.
- 12) Utveckla den interna verksamheten.

4 Rättslig grund

4.1 Specifika rättsakter och MSB:s bemyndigande

MSB:s marknadskontrollmandat regleras i 22 § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor (LBE)¹, i 10 § p 5 förordning (2006:311) om transport av farligt gods² och i 2 § förordning (2018:1179) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gasanordningar (GAF)³. I den senare framgår att MSB delar marknadskontrollmandatet för gasapparater med Elsäkerhetsverket och Livsmedelsverket.

MSB:s marknadskontrollmandat omfattar, förenklat uttryckt,

- explosiva varor
- anordningar för hantering av brandfarliga eller explosiva varor vilka myndigheten har reglerat i föreskrifter under LBE
- transportabla tryckbärande anordningar
- gasapparater dvs. de anordningar för förbränning av gasformigt bränsle som omfattas av EU-förordningen om gasanordningar

Vid revidering av MSB:s föreskrifter under LBE kan produkter flyttas in i eller ut ur MSB:s produktmandat, beroende på om produkter regleras i nya föreskrifter eller äldre föreskrifter upphör att gälla. Under året förväntas alla oharmoniserade produkter exkluderas från MSB:s kontrollmandat genom att

¹ 22 § Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utövar marknadskontroll över

1. brandfarliga och explosiva varors egenskaper, utsläppande och tillhandahållande på marknaden, samt
2. sådana produkter som används för hanteringen av brandfarliga och explosiva varor och för vilka myndigheten har utfärdat föreskrifter.

² 10 § Följande myndigheter ska inom angivna områden ha tillsyn över att lagen (2006:263) om transport av farligt gods och de föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen följs: ...

5. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap:
säkerhetsrådgivare för samtliga transportslag, transportabla tryckbärande anordningar, transportskydd samt utbildning och examination av förare av transporter av farligt gods på väg och i terräng.

³ 2 § Myndigheten för samhällsskydd och beredskap ska utöva marknadskontroll enligt EU:s förordning om gasanordningar och lagen (2018:1178) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gasanordningar i den utsträckning inte något annat följer av 3 eller 4 §

två äldre föreskrifter upphävs. Vilka produktgrupper som omfattas framgår av avsnitt 5.7

MSB:s marknadskontrollmandat omfattar dock vanligen inte alla faror och regleringar som en produkt omfattas av.

4.1.1 Produkter som reglerats i föreskrifter under LBE och LFG samt EU-förordning om gasapparater - MSB:s produktmandat

Den marknadskontroll som MSB bedriver grundar sig på produktmandatet som i sin tur regleras i följande rättsakter:

Produkter för hantering av brandfarlig gas			
Rättsakt	Produktgrupp	Produkter	Kommentar
SÄIFS (2000:6) om gas- apparater <i>Upphävd 24 april 2018</i> Förordning (EU) 2016/426 av den 9 mars 2016 om anordningar för förbrän- ning av gas- formiga bränslen	Gasapparater	Gasapparater avsedda för: - matlagning, - kylning - luftkonditionering (omfattas endast av EU-förordningen) - uppvärmning, - varmvattenbered- ning,- belysning, eller - tvätt samt fläktbrännare och uppvärmnings- anordningar som ska förses med sådan brännare. Tillbehör: - säkerhetsanord- ningar, - styr- eller reglerdon, samt - delkomponenter av dessa som konstruerats för att ingå i en anordning eller sättas samman för att utgöra en anordning	Stationära eller mobila gasapparater omfattas. Gasapparater som släppts på marknaden före 24 april 2018 och vilka reglerades genom den upphävda SÄIFS 2000:6 om gasapparater får fortsätta att säljas.

SÄIFS (2000:4) om cisterner, gasklockor, bergrum, rörledningar för brand- farlig gas.	Produkter för förvaring och förflyttning av brandfarlig gas	Cistern, gasklocka, rörledning, slangedning för brandfarlig gas - även slang från gasflaska till gasolgrill	
SÄIFS (1998:7) - med ändringar i 2000:3 - om brandfarlig gas i lös behållare	Vissa behållare för brandfarlig gas	Lös behållare för brandfarlig gas som cigarett- och brukständer samt behållare för tändargas men även aerosolbehållare där vätskan i behållaren är brandfarlig även om behållaren saknar brandfarlig gas.	Konstruktions- och hanteringskrav Rättsakten revideras för närvarande och förväntas upphävas under 2019
MSBFS (2018:1) om aerosol- behållare	Aerosolbehållare	Aerosoler med brandfarlig drivgas eller brandfarlig vätska	Även andra aerosolbehållare regleras i föreskrifterna men detta kontrollmandat är inte fördelat
MSBFS (2011:3) om transporta- bla tryck- bärande anordningar	Transportbla tryckbärande anordningar	Tryckkärl, enl. RID/ADR kap. 6.2, för transport av gas. T.ex. gasflaskor, storflaskor, gasflaskpaket, tryckfat, engångsbehållare för gas (UN 2037). Tankar enligt RID/ADR kap. 6.8, för transport av gas. T.ex. fasta och av- monterbara tankar för tankfordon, MEG- container samt batteri- fordon/-vagn.	

Produkter för hantering av brandfarlig vätska			
Rättsakt	Produktgrupp	Produkter	Kommentar
SÄIFS (2000:2) om hantering av brandfarliga vätskor	Vissa produkter för hantering av brandfarlig vätska	1 kaminer (effekt över 900W), 2 tätslutande behållare , 3 element (ej definierat ord), 4 explosionssäkra kärl, för brandfarlig vätska	Ex skorstensfri kamin ex bensindunk För samtliga finns krav på typgodkännande Föreskrifterna är under revidering och förväntas upphävas
MSBFS 2018:3 om cisterner med anslutna rörledningar för brandfarliga vätskor	Cisterner, rörledningar, slangledningar för brandfarlig vätska	Cisterner med anslutna rörledningar eller slangledningar för hantering av brandfarliga vätskor.	Krav på bland annat konstruktion och på korrosions- skyddssystem.
Explosiva varor			
Rättsakt	Produkt- grupp	Produkter	Kommentar
22 § p1 lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor; 22 § Myndigheten för samhällsskydd och beredskap utövar marknads- kontroll över 1. brandfarliga och explosiva varors egenskaper, utsläppande och tillhandahållande på marknaden, samt	Alla explosiva varor	Alla explosiva varor (enl. MSBFS 2010:4 om vilka varor som ska anses utgöra brandfarliga eller explosiva varor)	Enligt 12 § LBE ska en explosiv vara överens- stämma med harmoniserade regler eller ha godkänts av MSB.

2. sådana produkter som används för hanteringen av brandfarliga och explosiva varor och för vilka myndigheten har utfärdat föreskrifter.			
MSBFS 2016:5 om produktkrav på explosiva varor för civilt bruk och plastiska sprängämnen	Harmoniserade explosiva varor	Harmoniserade explosiva varor för civilt bruk utom pyrotekniska artiklar och ammunition. En exempelförteckning finns över undantagen Exempelprodukter: Sprängämnen Tändmedel (inkl. sprängkapslar o tändare); Drivämnen/krut; Pyrotekniska satser Stenspräckare som kontrollerats mot 93/15/EEG	
Pyrotekniska artiklar			
Rättsakt	Produktgrupp	Produkter	Kommentar
MSBFS 2015:6 om tillhandahållande av pyrotekniska artiklar och ammunition	Harmoniserade pyrotekniska artiklar samt genom övergångsbestämmelser oharmoniserade pyrotekniska artiklar.	Pyrotekniska artiklar och ammunition, där pyroteknisk artikel omfattar bland annat fyrverkerier (för underhållning), pyrotekniska scen-effekter (för scenbruk inklusive effekter vid TV-inspelningar) och pyroteknisk utrustning för fordon.	vissa oharmoniserade pyrotekniska utrustningar för fordon, får fortfarande tillhandahållas

Vilka krav som ska vara uppfyllda kan emellertid mer detaljerat vara preciserat i harmoniserade standarder (frivilligt att använda) under respektive EU-produktträttsakt eller - för oharmoniserade produkter - i hänvisningar till lagstiftningen om transport av farligt gods. Dessutom ska en harmoniserad standard under det allmänna produktsäkerhetsdirektivet ibland tillämpas.

4.1.2 Tolkningar och avgränsningar av produktmandatet

Under tidigare år har otydligheter identifierats vilka lett till klarlägganden och vissa avgränsningar av MSB:s uppdrag.

- MSB ansvarar för nödraketer för användning på land (pyroteknisk anordning) medan Transportstyrelsen ansvarar för marina nödraketer,
- MSB:s regelverk omfattar kaminer vilka använder brandfarlig vätska som bränsle genom föreskrifterna SÄIFS 2000:2 om hantering av brandfarliga vätskor, och begreppet ”kamin” har av MSB tolkats omfatta produkter med effekt från 900 W,
- konstruktionen av tändare med gasformigt bränsle regleras i Sprängämnesinspektionens föreskrifter om brandfarlig gas i lös behållare SÄIFS 2000:3. MSB reglerar konstruktionskraven och Konsumentverket reglerar barnsäkerhet och leksaksliknande produkter,
- gasapparater som är konstruerade för att användas som ”verktyg” som ogräsbrännare, bunsenbrännare, gasolrivna myggfångare omfattas inte av gasapparatdirektivet, regleras inte i MSB:s föreskrifter (SÄIFS 2000:6) om gasapparater – inte heller i EU-förordningen - och faller utanför MSB:s marknadskontrollmandat,
- gasapparater som regleras i SÄIFS 2000:6 eller i EU-förordningen omfattas av MSB:s regelverk även om de monterats i ett fordon eller en farkost.
- Delar av gasapparatdirektivet var infört i Kemikalieinspektionens, Elsäkerhetsverkets respektive Boverkets regelverk (skydd mot förgiftning av förbränningsgaser, skydd mot skada av elektrisk ström respektive skydd mot brännskada av het yta). Boverket saknar dock marknadskontrollmandat att kontrollera att regelverket till skydd mot brännskada av het yta uppfylls. Boverkets marknadskontrollmandat begränsas till kontroll av byggprodukter. Hur korrigeringar av gasapparater som släppts på marknaden under direktivets tid (före 24 april 2018) ska ske är oklart.
- Behållare med tändargas (UN1057) undantas från gruppen engångsbehållare för gas i ADR-S⁴. MSB har dock marknadskontrollmandatet genom att dessa regleras i Sprängämnesinspektionens föreskrifter SÄIFS 2000:6 om brandfarlig gas i lös behållare.

⁴ ADR-S: MSBFS 2015:1 föreskrifter om transport av farligt gods på väg och i terräng (ADR-S)

5 Planerad marknadskontroll⁵ 2019 horisontellt och per sektor inklusive resurser, totalt ca 1,5 årsarbetskrafter

5.1 Kontroll – principer för urval av produkter samt kontrollmetoder

Beroende på hur urvalet av produkten har gått till delas kontrollen upp i proaktiv och reaktiv marknadskontroll. Vid proaktiv kontroll har MSB själv valt ut produkterna som kontrolleras och vanligen sker kontrollerna som del av ett projekt. Vid reaktiv kontroll påtalas brister av någon annan som alltså väljer ut produkten. Omvärldsbevakning ger inte sällan underlag för urval av produktgrupper som bör genomgå proaktiv kontroll. Val av enskild produkt görs vanligen genom okulärt val och därefter sker okulär kontroll och dokumentkontroll. Teknisk provning förekommer.

När det gäller produkter för reaktiv marknadskontroll sker vanligen inget urval. Efter anmälan eller andra indikationer om omedelbart behov handläggs ärenden inom hela ansvarsområdet. Kontroll görs okulärt och av dokument. Teknisk provning kan förekomma.

Vi räknar med att det kan komma enstaka anmälningar från Tullverket om misstänkt felaktig produkt, *reaktiv gränskontroll*. Kontrollen brukar främst vara okulär och baseras på fotografier.

5.2 Andra metoder än kontroll - informations- insatser och samverkan

5.2.1 Horisontella informationsinsatser 0,15 åak⁶

Generellt har MSB under 2019 ambitionen att få fler produkter i överensstämmelse genom mer information om produktregler på hemsidan.

För att uppfylla krav i artikel 19.2 EU-förordning 765/2008, där det ställs krav på att marknadskontrollmyndigheter ska informera om funna farliga produkter, har MSB under 2018 utvecklat hemsidorna och bland annat finns nu en sida med de MSB-produkter som har rapporterats i RAPEX. Utvecklingen fortsätter år 2019.

⁵ regelarbete, informationsinsatser, samverkan, kontroll
⁶ åak, årsarbetskrafter

Korta nyheter på SWEDAC:s portal marknadskontroll.se ska ytterligare öka genomslaget av information på våra underhemsidor.

5.2.2 Samverkan och samordning 0.30 åak⁷

För att förbättra att tolkningen av reglerna blir mer unison över unionsmarknaden har vi ambitionen att samarbeta med systemmyndigheter i medlemsstaterna i AdCo, och med andra marknadskontrollmyndigheter i Sverige. Resurser preciseras per sektor i avsnitt 5.3

För att ihop med andra svenska myndigheter utveckla samarbetet med Tullverket och kontrollen vid gräns avser MSB anordna ett möte i Tullforum under våren 2019.

RAPEX-anmälningar och skyddsklausulanmälningar i ICSMS är av typen passivt instämmande. Om vi inte invänder mot ursprunglig medlemsstats åtgärder anser vi att de är berättigade och åtar oss att genomföra samma åtgärder som ursprunglig medlemsstat på vår nationella marknad. Under 2019 ska vi därför - i varje RAPEX-anmälan som träffar produkter inom MSB:s produktmandat - bedöma om vidtagen åtgärd av notifierande myndighet är rimlig även om produkten ifråga inte finns på den svenska marknaden.

Nationell samordning och nationellt samarbete sker i Marknadskontrollrådet. Enligt bilagan till den svenska förordningen om marknadskontroll (SFS 2014:1039) är MSB en marknadskontrollmyndighet och ingår i rådet. Enligt den handlingsplan som rådet tagit fram för 2019 anges bland annat att Marknadskontrollrådet ska hålla 5 möten, och genomföra ett antal beslutade aktiviteter under 2019, bland annat nätverksträffar gällande RAPEX och ICSMS samt Tullforum. Här kommer MSB att delta, och vad gäller Tullforum också vara värd för ett av årets två möten.

5.3 Aktiviteter, resurser och kontrollbehov fördelat på sektor

5.3.1 Sektor 06 aerosolbehållare 0,05 åak⁸+ jurister

Kontrollbehovet bedöms vara lågt eftersom produktgruppen marknadskontrollerades proaktivt under 2015 och det finns brister i föreskrifter och kontrollmandat, Marknaden är delvis känd.

Ingen administrativ samverkansgrupp finns på unionsnivå.

Planerad verksamhet

⁷ årsarbetskrafter

⁸ årsarbetskrafter

Endast reaktiv kontroll planeras. Ingen teknisk provning planeras.

En genomgång av föreskrifterna planeras eftersom de inte ger likvärdig konkurrens. Detta utförs troligen av myndighetens jurister.

Kontrollmandatet för aerosolbehållare som inte omfattas av LBE – dvs. utan brandfarligt innehåll är inte fördelat. Samtliga aerosolbehållare regleras av MSB:s föreskrifter genom ett mandat i Miljöbalken, men kontrollmandatet är begränsat till LBE. Under 2019 ska detta åter påtalas.

5.3.2 Sektor 08 transportabla tryckbärande anordningar 0,20 årsarbetskrafter

I allmänhet lågt kontrollbehov eftersom **transportabla tryckbärande anordningar av flergångstyp** ska kontrolleras innan återfyllning och krav på återkommande och periodisk kontroll finns. Marknaden är delvis känd.

Engångsbehållare för gas kontrollerades proaktivt 2015 och visade att regelverket är otydligt vad gäller gränsen mellan direktiven för aerosolbehållare och engångsbehållare för gas. MSB gjorde då en tolkning av regelverket. Vid uppföljning 2018 var behållare korrekt märkta. Antalet aktörer på den svenska marknaden är begränsat.

Lufttankar för paintballmarkörer bör kontrolleras, främst av konkurrensskäl. Marknaden är delvis känd.

Planerad verksamhet

Såväl reaktiv kontroll som proaktiv kontroll planeras. Ingen teknisk provning planeras.

Deltagande i möten gällande medlemsstatligt samarbete om regeltolkning och marknads kontroll, AdCo, planeras.

5.3.3 Sektor 14 Pyrotekniska artiklar 0,50 åk⁹

På grund av produkternas inneboende skadepotential finns ett högt kontrollbehov av **fyrverkerier för konsument**. Då försäljning i huvudsak sker kring nyår är marknads kontroll i detaljistledet komplicerat.

Marknaden i Sverige är känd eftersom samtliga importörer måste ha tillstånd till införsel och hantering. Marknads kontroll sker ibland samtidigt som tillsyn hos importörer sker av andra skäl.

Omvärldsbevakning tyder på att privat överföring från annan medlemsstat ökar, också av fyrverkerier som inte är tillåtna på den svenska marknaden. Här finns ett stort kontrollbehov men MSB saknar mandat att agera när avsändaren finns i annan medlemsstat, men har valt att informera avsändaren och i

⁹ årsarbetskrafter

förlängningen begära hjälp av marknadskontrollmyndigheten i medlemsstaten ifråga.

Fyrverkerier och pyrotekniska artiklar som används i sport- eller fritidsverksamhet, t ex paintball, anses ha ett relativt högt kontrollbehov eftersom det är en okänd marknad.

Pyrotekniska artiklar som används vid spräckning av sten och berg, s.k. stenspräckningsprodukter har ett lågt kontrollbehov eftersom reaktiv marknadskontroll skett under 2016 och uppföljning gjordes 2018. Marknaden är känd.

Pyrotekniska artiklar för fordon och fyrverkerier för professionell användning, anses ha ett visst behov av proaktiv marknadskontroll eftersom sådan ännu inte genomförts. Omvärldsbevakning och resursskäl gör ändå att produktgruppen lägprioriteras. Marknaden är delvis känd.

Planerad verksamhet

Såväl reaktiv som proaktiv marknadskontroll planeras, dock ingen teknisk provning.

Deltagande i möten gällande medlemsstatligt samarbete om marknadskontroll, AdCo, planeras.

MSB har beredskap för att ta ordförandeskapet under två år i AdCo-gruppen.

MSB avser att 2019 fortsätta arbetet med att säkerställa korrekt märkning av fyrverkerier genom att förbättra informationen på hemsidan.

RAPEX-anmälningar av fyrverkerier från vissa av de listor som Kommissionen sänder ut varje fredag ska omhändertas enligt riktlinjer för RAPEX. Det betyder att de ska eftersökas på nationell marknad och vid träff ska åtgärder vidtas och rapporteras i RAPEX-systemet. MSB har under två år tillskrivit importörer och frågat om de säljer någon av de rapporterade produkterna. Samtliga importörer i Sverige som MSB har kommunicerat med låter tillverka produkter som säljs under eget namn. Under 2018 har MSB samtidigt börjat publicera de av MSB:s produkter som rapporterats i listorna. Under 2019 ska MSB tillskriva Kommissionen och meddela att vi inte ämnar följa riktlinjerna för RAPEX vad gäller fyrverkerier och informera om att vi istället publicerar informationen på vår hemsida. Samtidigt ska vi säkerställa att informationen på vår hemsida publicerar uppgifter som behövs så att en ekonomisk aktör ska kunna identifiera produkterna

MSB ska under 2019 följa arbetet med att ta fram nya harmoniserade standarder under direktivet. Beredskap ska finnas för kommunikation och diskussioner

5.3.4 Sektor 15 Explosiva varor för civilt bruk 0,05 åak¹⁰

Explosiva varor för civilt bruk utgörs av sprängämnen som framför allt används vid gruvbrytning och i byggbranschen av professionella användare. S.k. stenspräckare, som alternativt kan användas för mindre sten och berg, är dock pyrotekniska artiklar eftersom de innehåller en pyroteknisk sats. Marknaden är känd eller kan spåras.

Kontrollbehovet för sektorn bedöms vara lågt. Tillstånd krävs för hantering överföring mellan medlemsstater och import. Krav finns på identitet på varje produkt för att den ska kunna spåras.

S.k. MEMU¹¹, sprängämnen som tillverkas i borrhålet genom blandning av komponenter vilka inte är explosiva varor, tillhör sektorn explosiv varor för civilt bruk när de blandats. Någon marknads kontroll av den färdiga produkten kan inte göras eftersom tillverkningen sker på en arbetsplats och produkten därför inte finns i lokaler som nyttjas av någon ekonomisk aktör i distributionskedjan av sprängämnet.

Identitetskontroll måste ske där civila sprängämnen hanteras/förvaras för att upptäcka brister i t ex identitetsmärkningen. Inte sällan sker lagring av civila sprängämnen direkt på arbetsplats och inte i lokaler som nyttjas av ekonomiska aktörer i distributionskedjan av civila sprängämnen. I detta senare exempel saknar MSB möjlighet att kontrollera produkterna eftersom MSB endast har tillträdesrätt till de ekonomiska aktörernas (av produkterna ifråga) lokaler.

Planerad verksamhet

Endast reaktiv marknads kontroll planeras och ingen teknisk provning.

Deltagande i möten gällande medlemsstatligt samarbete om marknads kontroll, AdCo planeras.

5.3.5 Sektor 16 Gasapparater 0,20 åak¹²

Gasapparater anses under 2019 ha ett högt kontrollbehov eftersom EU-förordning om gasapparater började tillämpas fullt ut i april 2018. Behovet av kontroll är inte främst ur skyddsperspektiv utan ur perspektivet konkurrensneutralitet.

¹⁰ årsarbetskrafter

¹¹ Mobile Explosive Manufacturing Unit, MEMU

¹² årsarbetskrafter

A Gasapparater för stationärt bruk, och fast installerade på distributörens gasnät anses ha ett lågt kontrollbehov eftersom gasleverantörer i Sverige har ett eget system för kontroll av produkterna. Marknaden är känd.

B Gasapparater för konsument, vilka inte är installerade på det fasta gasnätet, har ett högt kontrollbehov eftersom utbudet ökat kraftigt på senare år både för trädgård, friluftsliv och för mobila enheter som husvagn/husbil eller båtliv. Det finns såväl säljare som köpare som är ovana vid gasol och vid kontroll av produkter har brister påvisats, ibland av allvarligt slag. Marknaden är dåligt känd.

Marknadskontrollmandatet för EU-rättsakten delas med Elsäkerhetsverket och Livsmedelsverket. Enligt de svenska rättsakterna ska tvingande åtgärder i normalfallet kombineras med vite.

Planerad verksamhet

Såväl reaktiv marknadskontroll som viss proaktiv marknadskontroll är planerad att genomföras av MSB. Ingen teknisk provning planeras.

Marknadsansvaret delas och Elsäkerhetsverket har ansvar för nya risker som uppstår på grund av att gasapparaten försetts med el medan Livsmedelsverket har marknadskontrollansvar för delar som kan komma i beröring med livsmedel. Elsäkerhetsverket har meddelat att man har beredskap att bistå MSB om behov uppstår. Om det är effektivt sker också samarbete med Tullverket för att mota felaktiga produkter vid yttre gräns

Deltagande i möten gällande medlemsstatligt samarbete om marknadskontroll, AdCo, planeras.

Det finns behov av information på hemsidan riktad till importörer om märkning, nya EU-rättsakten, vite i normalfallet mm

5.3.6 Sektor Övriga produkter reglerade i föreskrifter 0,05 åak¹³

Ett föreskriftsarbete pågår och beräknas slutföras under våren 2019. Revideringen medför att vissa föreskrifter som reglerar produkter kommer att upphävas. Detta i sin tur kommer att medföra att marknadskontrollmandatet för denna sektor kommer att upphöra. Information till ekonomiska aktörer läggs på hemsidan

5.3.6.1 Oharmoniserade produkter – med nationella tekniska regler
Skorstensfria kaminer (där ”kamin” definierats som eldstad som avger värme över 900 W) vilka kan orsaka brand eller svåra skador vid brister i konstruktionen eller instruktioner om hantering. Svenska metoder för

¹³ Årsarbetskrafter

typkontroll finns och enligt MSB:s regelverk krävs typintyg för att tillträde ska ges till den svenska nationella marknaden.

Kontrollbehovet är högt eftersom marknaden är okänd och någon proaktiv marknadskontroll inte har genomförts. Marknadskontrollmandatet kommer emellertid att upphöra under 2019 och – eftersom det är konsumentprodukter - omfattas av till Konsumentverkets allmänna marknadskontrollmandat. Dessutom pågår en harmonisering på EU-nivå genom framtagande av en standard under det allmänna produktsäkerhetsdirektivet. Produktgruppen bör därför endast kontrolleras reaktivt av MSB.

Planerad verksamhet

Endast reaktiv kontroll planeras. Ingen teknisk provning planeras.

Under 2019 bör information ges till typkontrollorganen om att kravet på typkontroll upphör när föreskrifterna upphör.

5.3.6.2 produkter med nationella tekniska regler men också reglerade genom en harmoniserad standard under det allmänna produktsäkerhetsdirektivet

Cigarettändare med gasformigt bränsle är en mycket vanlig produkt som kan orsaka brand och svåra skador om produkten inte uppfyller kraven. Kontrollen är komplicerad och marknaden är helt okänd. Produktgruppen väntas under året exkluderas från MSB:s marknadskontrollmandat p.g.a. upphävande av föreskrifter.

Kontrollbehov: Produktgruppen bör endast kontrolleras reaktivt.

Planerad verksamhet

Endast reaktiv kontroll planeras. Ingen teknisk provning planeras.

Under 2018 framförde MSB en invändning mot den harmoniserade standarden EN ISO 9994 utifrån ett ärende. Ett antal tändare anmäldes vara felaktiga men den harmoniserade standarden anger att antalet produkter som skulle kontrolleras var mycket få. MSB menade därför att någon RAPEX-anmälan inte kunde komma ifråga eftersom tillverkaren uppfyllt sina åligganden och förfarandet därmed gav presumtion om överensstämmelse med kraven. Under 2019 ska uppföljning av invändningen ske.